

Till

Högsta domstolen

Endast per e-post till:

hogsta.domstolen.enhet2@dom.se

Stockholm 2021-06-07

YTTRANDE

Mål nr T 390-21

Greger Pahlberg ./. Retail Finance Europe AB

Som ombud för Retail Finance Europe AB ("RF") får vi avge yttrande över Greger Pahlbergs överklagande enligt följande.

1. INSTÄLLNING OCH YRKANDEN

1. RF bestrider ändringsyrkandena och att prövningstillstånd meddelas i Högsta domstolen.
2. Tvisten är inte en arbetstvist. Yrkandet om undanröjande av Svea hovrätts dom i mål T 12419-18 och överlämnande till Arbetsdomstolen bestrids.
3. RF yrkar för egen del ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen med belopp som anges senare.

2. FRÅGAN OM ARBETSTVIST

4. Gränsdragningen mellan arbetstvister och andra tvister syftar ytterst till att Arbetsdomstolen som första instans eller fullföljdsinstans ska avgöra tvister som rör arbetsrättsliga frågor där domstolens särskilda sakkunskap fyller en väsentlig funktion. Förevarande tvist är inte att betrakta som arbetstvist och berör inte i något avseende sådana frågor där Arbetsdomstolens sammansättning eller sakkunskap gör sig gällande. Tvärtom är målet sådant att Arbetsdomstolens sammansättning inte är lämplig. Tvisten rör inte frågor rörande kollektivavtal, MBL, LAS, stridsåtgärder, semesterlagen eller annan arbetsrättslig lagstiftning eller

arbetsmarknad överhuvudtaget. Inte heller handlar den om uppsägning av anställning, brott mot konkurrensklausul eller annan bestämmelse i anställningsavtal.

5. I den centrala frågan i målet om missbruk av förtroendeställning enligt ABL har rymts omfattande moment angående vilseledande redovisning samt falska eller vilseledande avtal och fakturor. Arbetsdomstolen är inte behörig och inte heller ett lämpligt forum för prövning av sådana frågor. Hovrätten är däremot ytterst lämpad att hantera dessa frågor, som har nära samband med brottsligt förfarandet som pågått under lång tid.
6. De grunder för yrkat skadestånd som RF anført i målet är i första hand skadestånd på grund av brott (missbruk av förtroendeställning). Det baserat på Greger Pahlbergs förtroendeställning som registrerad styrelseledamot eller VD i RF. Det är således VD:s förtroendeställning enligt ABL som aktualiseras i målet. Anställningsavtalet utgjorde inte ett nödvändigt moment i varken första- eller andrahandsgrunden (se nedan, AD 2009 nr 14, NJA 2008 s 429). Bedömningen hade varit densamma om Greger Pahlberg hade varit registrerad VD på konsultbasis. VD:s ansvar för förvaltning, bokföring och medelsförvaltning regleras i ABL och VD-instruktionen som är fastställd av styrelsen enligt ABL:s bestämmelser och inte i något avseende av anställningsavtalet.
7. Greger Pahlberg var RF:s grundare. Från och med ICA:s inträde och investering i bolaget 2010 fram till VD-skapets upphörande i februari 2015 ägde Greger Pahlberg indirekt, genom sitt helägda bolag Grex AB, 43,5 % av aktierna i RF. Parternas samarbete i bolag reglerades av ett aktieägaravtal.
8. En väsentlig del av det yrkade beloppet i målet (5 miljoner kr) har dessutom avsett solidariskt ansvar för Greger Pahlberg och hans helägda bolag Grex AB. Arbetsdomstolen är inte heller i den frågan behörig domstol.
9. I andra hand åberopades skadeståndsskyldighet för styrelseledamot eller VD enligt ABL:s ansvarsregler (29 kap). Först i tredje hand åberopades brott mot anställningsavtalet som grund för det yrkade skadeståndet. LAS är noterbart inte tillämplig på VD eller styrelseledamot.
10. Tvisten rör således inte på något sätt huvudsakligen förhållandet mellan en arbetsgivare och en arbetstagare.
11. Arbetsdomstolen är inte heller behörig att pröva samtliga grunder som RF anført utan endast den tredje grunden. Första- och andrahandsgrunderna skulle rätteligen, enligt 1 kap 1 § andra st. LRA, ha särskilts och överlämnats till hovrätten. Detta är den reella effekt som en begäran om överlämnande till Arbetsdomstolen skulle få. Det är knappast en lämplig ordning ur någon synvinkel. Utgången i målet har inte heller påverkats eftersom hovrätten avgjorde målet på en grund som Arbetsdomstolen inte är behörig att pröva. Hade målet i stället avgjorts enligt ABL:s ansvarsregler, dvs. enligt andrahandsgrunden, hade Arbetsdomstolen inte heller varit behörig.

12. Hovrätten avgjorde, liksom tingsrätten, målet på förstahandsgrunden, dvs. med föreliggande brottmålsdom som bevismässigt underlag. När hovrätten avgav dom i detta mål hade brottmålsdomen vunnit laga kraft. Förstahandsgrunden har inte en sådan nödvändig anknytning till anställningsförhållandet att det blir fråga om en arbetstvist.
13. Högsta domstolen har i NJA 2008 s 429 och Arbetsdomstolen i AD 2009 nr. 14 uttalat att om ett anställningsförhållande ingår som ett nödvändigt moment för den grund som käranden åberopat till stöd för sin talan, dvs. om det för ett bifall till käromålet är avgörande att ett anställningsförhållande föreligger, är tvisten att betrakta som en arbetstvist. I förevarande mål har Greger Pahlberg förvisso haft ett anställningsavtal (om än inte undertecknat), men det är ändå alltid hans egenskap av registrerad VD och styrelseledamot enligt ABL och den VD-instruktion som beslutats av styrelsen enligt ABL som konstituerar hans förtroendeställning. Anställningen är således inte ett nödvändigt moment för att förtroendeställning ska föreligga, än mindre för att missbruk av densamma ska kunna ske. Samma slutsats följer med nödvändighet om man ser till Greger Pahlbergs centrala invändning i målet, nämligen att samtliga av honom vidtagna åtgärder stod i överensstämmelse med "aktieägaravtalet och VD-instruktionen" och har redovisats i styrelsen eller i rapporter.
14. Tvisten är således aktiebolagsrättslig och skadeståndsrättslig till sin natur och inte arbetsrättslig. Det räcker inte med att det finns en faktisk koppling mellan VD-skapet och ett anställningsavtal. Kopplingen måste vara rättslig, och det är den inte när förtroendeställningen som i detta fall följer av ABL.
15. Under tingsrättsprocessen har Greger Pahlberg genom sitt nuvarande ombud, advokat Torbjörn Olsson, genstämt RF för utebliven lön och semesterersättning. Det med hänvisning till bl.a. det avslutsavtal som träffades mellan parterna i februari 2015 och enligt vilket Greger Pahlberg bl.a. avstod från alla anspråk mot RF eller dess närstående bolag. Det avtalet innehöll en skiljeklausul. Tingsrätten avvisade genstämningen och Arbetsdomstolen meddelade efter överklagande från Greger Pahlberg inte PT i frågan om att ogiltigförklara avslutsavtalet och skiljeklausulen. Den enda arbetstvisten som funnits mellan parterna är således redan rättskraftigt avgjord.
16. Greger Pahlberg har genom sitt nuvarande ombud valt att överklaga tingsrättens dom till hovrätten. Huvudförhandlingar ställdes in vid både tingsrätten och i hovrätten på begäran av Greger Pahlberg. Hållandet av huvudförhandling i både tingsrätten och hovrätten försenades kraftigt. Vid huvudförhandlingen som till slut genomfördes i hovrätten har Greger Pahlberg genom sitt ombud förklarat att det inte förelåg hinder för huvudförhandlingen. Samma ombud anför först nu att hovrätten var fel forum för tvisten.
17. Det är RF:s uppfattning att parterna var överens om att hovrätten var behörig domstol. Som påpekats valde Greger Pahlberg att överklaga, och RF att anslutningsöverklaga, tingsrättens dom till hovrätten. Mer överens än så kan man knappast bli i processuellt hänseende såvitt avser behörig domstol (prorogation).

Hovrätten har uppenbarligen också gjort bedömningen att det inte var fråga om en arbetstvist och således inte *ex officio* fattat beslut om att överlämna målet till Arbetsdomstolen. Det ska uppmärksammas att tingsrätten i samband med att den avgjorde målet genom dom även prövade frågan om det var fråga om en arbetstvist eller inte, genom att i fullföljdshänvisningen ange hovrätten som fullföljdsinstans.¹

18. Det beslut från Högsta domstolen som Greger Pahlberg hänvisar till, daterat den 28 februari 2001 i mål T 1992-99, saknar relevans då det inte rörde sig om VD eller förtroendeställning enligt ABL.
19. Greger Pahlberg avtjänar för närvarande ett längre fängelsestraff, enligt Svea hovrätts dom den 23 oktober 2020 i mål B 1960-19, 1965-19, 5968-20. Brottmålsdomen vann laga kraft den 17 december 2020 efter att Högsta domstolen inte meddelade PT (beslut i mål B 6073-20).
20. Det påpekas att Kronofogden vid flera tillfällen under senare år förklarat att Greger Pahlberg saknar utmättningsbara tillgångar, utöver sådana medel som sedan 2015 finns nedsatta hos Kronofogden efter kvarstad och utmätning baserat på en första tredsdom mot Greger Pahlberg (som senare återvanns). Dessa nedsatta medel täcker långt ifrån de fordringar som RF har på Greger Pahlberg. Greger Pahlberg försöker nu, genom sitt ombud, få en ny chans och driver upp processkostnaderna i målet genom en anmärkningsvärt sen foruminvändning. Sannolikheten för att RF erhåller täckning för redan föreliggande eller ytterligare processkostnader är obefintlig.
21. Det noteras att det återstår för Arbetsdomstolen att meddela eller inte meddela prövningstillstånd i den mån tvisten skulle överlämnas dit.
22. Greger Pahlberg missbrukar domstolssystemet och domstolarnas resurser genom den sena invändningen att hovrätten skulle vara fel forum. Det är ett utslag av vårdslös processföring från motpartsombudets sida. RF förbehåller sig rätten att hålla motpartsombudet personligen ansvarig för sådana onödigtvis uppdrivna rättegångskostnader jämlikt reglerna i 18 kap 6-7 §§ rättegångsbalken.

3. HOVRÄTTENS DOM

23. Hovrättens dom är korrekt och mycket välmotiverad. Angående frågan om beviskrav eller bevisbördans placering saknas helt prejudikatsintresse. I den begränsade utsträckning som Greger Pahlberg haft bevisbördan för någon omständighet i målet så har den bördan uppenbarligen placerats korrekt. Det finns ingen omständighet som kan motivera en bevislättning. Någon annan prejudikatfråga anförs inte i överklagandet.
24. Greger Pahlbergs främsta invändning mot samtliga delkrav som RF framställt i målet är att han har handlat med styrelseordföranden Göran Blombergs samtycke och att beloppen var ersättning eller bonus utöver lön för olika arbetsinsatser han

¹ Se prop 1974:77 s 141

menar sig ha presterat men inte sagt vilka dom är. Hans handlande skulle därför inte vara brottsligt. Även om Greger Pahlbergs invändning skulle vara riktig är det ändå fråga om missbruk av förtroendeställning (som medgärningsman).

4. BEVSINING

25. RF åberopar samma bevisning som i hovrätten, inkluderat uppspelning av videoupptagningar av förhör från tingsrätten.

Som ovan

Jonas Wetterfors